DLOUHODOBÝ PRŮZKUM MOTÝLÍ FAUNY LOKALITY U LYSÉ NAD LABEM

(Lepidoptera)

Stanislav Mareš

V této zprávě předkládám výsledky lepidopterologického průzkumu lokality v katastru Litol u Lysé nad Labem prováděném od r. 1975 do r. 1980 a který pokračuje dále. K lovu používám UV zdroj v reflektoru, jako sběrná plocha slouží nabílená zeď chaty osvětlená další výbojkou.

Lokalita je dosti malá - 3,75 ha. Z jižní strany ji ohraničuje tok Labe, zde širokého 75 m. Ostatní strany jsou obklopeny polnostmi, které jsou intenzivně obdělávány. Dle staré fotodokumentace z r. 1921 jde o bývalou náplavku starého Labe (čistý říční písek o mocnosti 2-2,5 m). Při regulaci Labe a stavbě mostu byla náplavka pokryta 30 - 50 cm půdy. Lokalita je z hlavní části - 2,2 ha tvořena vlhkou loukou, jejíž přirozené hranice s okolními poli tvoří dva meliorační kanály. Louka se seče, ale pro nevhodnou skladbu trav se seč nechává na louce. Meliorační kanály a jejich spoj, který tvoří bažinu 350 m^2 jsou porostlé rákosím a sítím. Dále zde roste množství topolů, vrb, jív a olší. Je zde též několik dubů, bříz, houští trnek, dvě borovice a velký hlohový keř. Bylinný podrost je velmi různorodý a bohatý. Lokalitou prochází od východu k západu 1,5 m vysoká hráz starého Labe, která je na jižní straně suchá a teplá. Celek má ráz lužního lesíka, kterých je v širším okolí několik.

Dosavadním průzkumem bylo zjištěno 395 druhů. To neznamená, že jejich počet je uzavřen již proto, že nemám zpracovány motýly tzv. Microlepidoptera, jichž podle předběžných údajů je kolem 450 druhů.

Bohužel jako mnoho jiných i tato zajímavá lokalita se blíží zániku pro živelné kácení stromů, keřů a vypalování rákosin. Taktéž hnojení umělými hnojivy, práškování porostů a polí v okolí velmi škodí entomo- i zoofauně. (Téměř úplné zmizení žab z melioračních kanálů a tůněk v okolí).

Udání hodnot výskytu - hojný - v době letu imag za jeden večer 10 a více ex.

nehojný - v době letu imag 1 - 3 ex.

vzácný - jednotlivé ex. jsou datovány.

Zprávy Čs. společnosti entomologické při ČSAV, Praha, 19, 1983

Hodnocení četnosti výskytu se vztahuje pouze na tuto lokalitu. Nomenklatura a řazení druhů převzaty podle Prodromu lepidopter Slovenska od K. Hrubého (1964). Dokladový materiál ve sbírce autora.

Seznam zajímavých nebo vzácných motýlů.

Notodontidae

1479 Harpyia bicuspis (Borkhausen) - květen, červen, srpen - nehojný
1480 Harpyia furcula (Clerck) - od května do srpna hojný na světlo mnoho ♀♀ .
1481 Harpyia hermelina (Goeze) - od května do srpna hojný.
1482 Cerura erminea (Esper) - 25.6.77 ♂♀, 24.6.78o, 20.5.79 ♂, 7.6.79 ♂♀, 14.6.80 ♂, 24.6.80 ♂. Vzácný.
1487 Gluphisia crenata (Esper) - květen a v srpnu hojný, 14.6.80 gynander.
1492 Pheosia gnoma (Fabricius) - od května do srpna nehojný. Na světlo přílet pouze ♀♀.
1498 Leucodonta bicoloria (Denis et Schiffermüller) - květen a červen nehojný.
1510 Clostera anachoreta (Denis et Schiffermüller) - v dubnu, květnu a srpnu nehojný.

Geometridae

1531 Euchloris smaragdaria (Fabricius) - od června do srpna dosti hojná.
1544 Cosimbia quercimontaria (Bastelberger) - 31.6.79 ♂, 2.7.79 ♀. Vzác.
1563 Scopula emutarie (Hübner) - srpen hojný.
1573 Sterrha muricata (Hufnagel) - od června do srpna hojný.
- Anaitis efformata (Guénée) - 26.8.78 . det.L.Červinka. G. Elsner.
1620 Mysticoptera sexalata (Retzius) - červen a červenec hojný.
1635 Lygris mellinata (Fabricius) - v červnu a červenci nehojný.
1658 Xanthoroe designata (Hufnagel) - od května do srpna nehojný.
1659 Nycterosea obstipata (Fabricius) - 20.8.79 ♀, Vzácný.
1660 Orthonama vittata (Borkhausen) - v srpnu hojný.
1708 Perizoma lugdunaria (Herrich-Schäffer) - velmi vzácný, srpen 6.8.78 ♂,12.8.79 ♂, 17.8.79 ♂, 15.8.80 ♂, 17.8.80 2x ♂, 18.8.80 ♂. Nový druh pro Čechy. Det. J. Šmelhaus, L. Červinka.
1713 Perizoma flavofasciata (Thunberg) - 7.7.79 ♂, 1.8.80 ♀. Vzácný.
1779 Eupithecia dodoneata (Guénée) - v květnu nehojný.
1820 Selenia lunaria (Denis et Schiffermüller) - duben, květen nehojný.

Sphingidae

1922 celerie galii (Rottenburg) - 12.7.77 ♂, 14.7.77 ♀, 12.9.76 ♂. Vzácný.

\- hybrid Luciani (Denso) - ♂ D. elpenor L. x ♀ D. porcellus L. det. dr. R. Schwarz. 2.7.77 ♂.

1925 Deilephila elpenor (Linnaeus) - květen, hojný.

1926 Deilephila porcellus (Linnaeus) - květen, červen a v srpnu velmi hojný.

Drepanidae

1938 Platypteryx curvatula (Borkhausen) - v srpnu nehojný.

Tetheidae

1947 Tethea octogesima (Hübner) - od května do srpna hojný.

1948 Tethea fluctuosa (Hübner) - od května do srpna nehojný.

Lasiocampidae

1973 Odonestis pruni Linnaeus - červen, červenec hojný.

Lymantriidae

1983 Arctornis L. nigrum (Müller) - červen, červenec nehojný.

Noctuidae

\- Noctua interposita (Hübner) - srpen, září na lokalitě hojná.

2026 Noctua orbona (Hufnagel) - 18.7.78 ♀, 1.9.79 ♂, 1.8.80 ♀. Det. L. Červinka

2027 Noctua comes (Hübner) - v červenci a září hojná.

2052 Amathes sexstrigata (Haworth) - červenec, září na lokalitě hojná.

2065 Sideridis albicolon (Hübner) 14.6.80 o, 28.6.80 o. Det.G.Elsner.

2084 Mamestra dysodea (Deniset Schiffermüller) - 12.7.75 o, 26.7.75 o.

2106 Orthosia miniosa (Denis et Schiffermüller) - březen, duben nehojná.

2108 Orthosia populi (Ström) - březen, na lokalitě hojná.

2115 Mythimna turca(Linnaeus) - v červenci a srpnu nehojná.

2125 Leucania obsoleta (Hübner) - 1.7.79 ♂, 7.7.79 ♂, 14.6.80 ♀.Vzácný.

2129 Cucullia fraudatrix (Eversman) - červenec a srpen hojná.

2151 Episema glaucina (Esper) - 1.9.79 ♀, 3.9.80 ♂. Vzácný.

2162 Lithophane furcifera (Hufnagel - 26.9.80 ♂, 30.9.80 ♂. Vzácný.

2203 Parastichtis suspecta (Hübner - v červenci a srpnu nehojný.

2222 Apatele alni (Linnaeus) - květen a červen, nehojný.

2230 Simyra albovenosa (Goeze) - červen a srpen, na lokalitě hojná.

2247 Thalpophila matura (Hufnagel) - červenec, srpen nehojný.
2264 Apamea unanimis (Hübner) - květen, červenec nehojný.
2276 Photedes minima (Haworth) - 1.8.80 ♂, 8.8.80 ♂. Vzácný.
2280 Luperina testacea (Denis et Schiffermüller) - srpen, září, nehojný.
2284 Celaena leucostigma (Hübner) - v srpnu nehojný.
2314 Atypha pulmonaris (Esper) - 15.7.78 ♂, 23.7.80 ♂. Vzácný.
2316 Ipimorpha retusa (Linnaeus) - červenec, září hojný.
2317 Ipimorpha subtusa (Denis et Schiffermüller) - červenec, září hojný.
2320 Cosmia affinis (Linnaeus) - v červenci a srpnu nehojný.
2321 Cosmia diffinis (Linnaeus) - v červenci a srpnu nehojný.
2324 Enargia paleacea (Esper) - srpen, září hojný.
2327 Rhitedra lutosa (Hübner) - v září a říjnu hojný.
2332 Archanara geminipuncta (Haworth) - v srpnu a září nehojný.
2334 Archanara dissoluta (Treitschke) - v srpnu na lokalitě hojná.
2336 Archanara sparganii (Esper) - v červenci a srpnu hojný.
2368 Eustrotia uncula (Clerk) - květen až červenec hojný.
2369 Eustrotia olivana (Denis et Schiffermüller) - v květnu a srpnu hojný.
2379 Nycteola asiatica (Krulikowski) 18.8.80 ♂. Det. G. Elsner.
2394 Chrysaspidia festucae (Linnaeus) - květen až září nehojný.
2395 Chrysaspidia bractea (Denis et Schiffermüller) - červen a září nehojný.
2398 Autographa pulchrina (Haworth) - červen, srpen nehojný.
2430 Lygephila pastinum (Treitschke) - červenec a srpen hojný.
2434 Catephia alchymista (Denis et Schiffermüller) - květen a červenec nehojný.
2447 Chytolita cribrumalis (Hübner) - v červenci nehojný.

Arctiidae

2469 Roeselia albula (Denis et Schiffermüller) - 2.8.80 ♂. Det. L.Červinka, J. Šmelhaus - nový druh pro Čechy.
2478 Comacla senex (Hübner) - červenec a srpen nehojný.
2505 Spilosoma urticae (Esper) - v květnu a červnu nehojný.

Souhrn

Noctuidae	191	druhů	z 539	v ČSSR	= 35,43 %
Geometridae	130	"	414	"	= 31,40 %
Notodontidae	23	"	36	"	= 63,88 %
Sphingidae	9	"	20	"	= 45,0 %
Drepanidae	6	"	7	"	= 85,71 %
Tetheidae	7	"	10	"	= 70,0 %
Lasiocampidae	6	"	16	"	= 37,5 %
Lymantriidae	8	"	16	"	= 50,0 %
C e l k e m	395	"	1113	"	= 35,48 %

Jak vyplývá ze souhrnu druhů ulovených na této poměrně malé lokalitě, dlouhodobý a stálý průzkum přináší velmi dobré výsledky. Byly uloveny 2 nové druhy pro Čechy. Zároveň tímto děkuji p. J. Šmelhausovi, L. Červinkovi a G. Elsnerovi za pomoc při determinaci vzácných nebo sporných druhů.

Z u s a m m e n f a s s u n g

Die vorliegende Arbeit enthält die Schmeterlingsfauna aus der Gruppe der sogesagten Heterocera der Umgebung von Lysá nad Labem. Aus dem Verzeichnis der Arten, die an der Lokalität von Lysá nad Labem gefangen wurden, kann man sehen, dass die langjährigen und dauernden Forschungen an dieser Lokalität die wichtigen und bisher ungeahnten Erfolge bringen. Es wurde hier das Vorkommen von insgesamt 395 Arten festgestellt, davon 2 neue Arten für Böhmen Perizoma lugdunaria (Herrich-Schäffer) Roeselia albula (Denis et Schiffermüller).

L i t e r a t u r a

Hrubý K. 1964: Prodromus lepidoper Slovenska. Bratislava.

Koch M. 1958: Wir bestimmen Schmetterlinge III Eulen Deutschlands Radebeul und Berlin.

Koch M. 1961: Wir bestimmen Schmetterlinge IV Spanner Deutschlands Radebeul und Berlin.

Krampl F. 1973: Píďalky jižních Čech. Přírodovědecký časopis jihočeský 13 Suppl.1, České Budějovice.

Skala H. 1912: Die Lepidopteren Mährens II.

Sterneck J. 1929: Prodromus der Schmetterlingsfauna Böhmens I Karlsbad.

Adresa autora (Anschrift des Autors) :

Stanislav Mareš, Pavlíkova 604/36, 140 18 Praha 4